

Horten
Advokat Poul Hvilsted
Philip Heymans Allé 7
2900 Hellerup
Tlf +45 3334 4000
Fax +45 3334 4001

J.nr. 165620

• HØRINGSSVAR

HORTEN

HØRING AF FORSLAG TIL KOMMUNEPLANTILLÆG NR. 46 TIL RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE SAMT VVM-REDEGØRELSE OM OPFØRELSE AF FIRE FORSØGSMØLLER VED VELLING MÆRSK

1. INDLEDNING

- 1.1 På vegne af Allan Dalby Jensen fremsendes hermed bemærkninger til forslag til kommuneplantillæg nr. 46 til Ringkøbing-Skjern Kommune samt VVM-redegørelse om opførelse af fire forsøgsmøller ved Velling Mærsk.

Allan Dalby Jensen ejer og driver Tændpipe Minkfarm på adressen Tændpipevej 1B, 6950 Ringkøbing.

Landbrugsejendommen er beliggende cirka 450 meter fra vindmølleprojektet.

- 1.2 Indledningsvis bemærkes, at VVM-reglerne ikke i sig selv fastlægger grænser for, hvad Naturstyrelsen kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre saglige grunde, men alene stiller krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne for tilvejebringelse af disse oplysninger.

Det er i den sammenhæng noteret, at det flere steder i VVM-redegørelsen er anført, at det påtænkte vindmølleprojekt er under stort tidspres, da Vestas har et akut behov for at teste den pågældende vindmølletype, inden den skal opstilles ved Burbo Bank, England, i 2016.

Det skal understreges, at uanset hvilket behov, der måtte være for projektets gennemførelse, stilles der samme krav til beslutningsgrundlaget, og det er således ikke en forudsætningsløs politisk beslutning, i hvilket omfang der skal udvises et særligt hensyn til vindmølleproducenten Vestas.

Det er hovedprincippet i VVM-reglerne, at der skal foretages en forudgående vurdering af alle miljøeffekter i bred forstand af det konkrete vindmølleprojekt. Det skal således sikres, at der foretages en fuldstændig vurdering af indvirkningen på miljøet, inden der gives tilladelse til projektet.

- 1.3 Da Naturstyrelsen, som beskrevet nedenfor, ikke i tilstrækkeligt omfang har beskrevet og vurderet de såvel kortsigtede som langsigtede virkninger, vil en VVM-tilladelse og en planlægningsmæssig godkendelse heraf – i hvert fald på det foreliggende grundlag – være ulovlig og ugyldig.

2. MANGLENDE VURDERING AF KONSEKVENSER VED STØJ-PÅVIRKNING I DRIFTSFASEN

- 2.1 Naturstyrelsen anfører i VVM-redegørelsen under punkt 8.2.3 ("Husdyr, specielt mink"), at der i forbindelse med VVM-proceduren er rejst spørgsmål om vindmølleprojektets negative påvirkning af produktionen på nærliggende minkfarme, herunder *"om møllerne pga. støj og skyggekast eventuelt vil kunne medføre øget aggressiv adfærd for dyrene og et ringere avlsresultat for avlerne"*.

Det hilses velkomment, at Naturstyrelsen som planlæggende myndighed viser at være bekendt med og opmærksom på den mulige konflikt mellem vindmøller og minkfarme. Denne opmærksomhed forpligter også Naturstyrelsen til herefter at udvise en saglig behandling af en mulig konflikt.

- 2.2 Spørgsmålet om vindmølleprojektets mulige støjbelastning af omgivelserne i forbindelse med driften af det foreslåede projekt er behandlet generelt i VVM-redegørelsens punkt 10.7. Afsnittet indeholder imidlertid ingen nærmere beskrivelse eller kvalificering af den mulige støjpåvirkning i forhold til de omkringliggende minkfarme.

Således anføres det alene i VVM-redegørelsens punkt 10.7.5 ("Samlet vurdering af støjforhold"), at *"Vindmølleprojektet overholder kravene i bekendtgørelse om støj fra vindmøller [...] På dette grundlag er det vurderet, at støj fra vindmølleprojektet ikke udgør et væsentligt problem for naboboliger og støjfølsomme arealer"*.

Naturstyrelsen fokuserer således alene på, om det påtænkte vindmølleprojekt overholder bekendtgørelsens forskriftsmæssige støjgrænser, hvilket Naturstyrelsen besvarer bekræftende. For det første henledes opmærksomheden på, at denne bekendtgørelses krav alene vedrører støj i forhold til udendørs opholdsarealer i tilknytning til beboelsesejendomme og støjfølsomme arealer, hvorom det faktisk ikke drejer sig. For det andet undlader Naturstyrelsen i VVM-redegørelsen at tilvejebringe grundlaget for en nærmere beskrivelse og kvalificering af eller udarbejde en stillingtagen til den mulige støjpåvirkning af miljøet eller omgivelserne i øvrigt.

- 2.3 Det bemærkes i den forbindelse, at VVM-reglerne netop har til formål at sikre, at der foretages en forudgående vurdering af alle miljøeffekter i bred forstand af vindmølleprojektet. VVM-reglerne stiller således krav til myndighedens beslutningsgrundlag og til proceduren for tilvejebringelse heraf.
- 2.4 Efter VVM-bekendtgørelsen påhviler det Naturstyrelsen som VVM-myndighed bl.a. at tilvejebringe oplysninger om vindmølleprojektets forventede emissioner, herunder støjbelastningen. I den forbindelse påhviler det Naturstyrelsen at udarbejde, dels en beskrivelse af emissionsbelastningen af omgivelserne, dels en beskrivelse af de som en mulig følge af emissionspåvirkningen afledte socioøkonomiske forhold, herunder påvirkningen på indtægtsgrundlaget for tredjemand.

HORTEN

- 2.5 Det påhviler endvidere Naturstyrelsen at tilvejebringe et sagligt grundlag for vurdering af emission fra vindmøllerne af enhver art, herunder også vibrationer og støjemissioner under 10 Hz samt trykpuls under 1 Hz. Naturstyrelsen er bekendt med relevansen af sådanne vurderinger, også i forhold til erhvervsvirksomheder.

Hensynet til erhvervsvirksomheder er ikke alene begrundet i den mulige påvirkning af dyrehold, men også de på virksomheden beskæftigede medarbejdere, hvis forhold bør afklares, kortlægges og vurderes.

Den omstændighed, at det påtænkte vindmølleprojekt vurderes at overholde bekendtgørelsens støjgrænser - uden at tage udtrykkelig højde for bekendtgørelsens tilsigtede anvendelighed - giver således ikke i sig selv et sagligt grundlag for at antage, at vindmølleprojektet ikke i øvrigt vil kunne belaste omgivelserne på en måde og i et omfang, der ikke er lovligt og acceptabelt.

- 2.6 Det forhold, at Naturstyrelsen *dels* har undladt at tilvejebringe tilstrækkelige oplysninger om vindmølleprojektets emissionspåvirkning af omgivelserne, herunder mulige negative direkte eller indirekte effekter i forhold til den omkringliggende landbrugsproduktion m.v., *dels* har undladt at redegøre for de heraf afledte socioøkonomiske, må betragtes som en væsentlig mangel.

Det er en skærpende omstændighed, at Naturstyrelsen – gennem tidligere sager og, senest i oktober/november 2014, gennem spørgsmål fra og Miljøstyrelsens svar til Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer – er bekendt med de anførte problemstillinger.

3. ÆNDRING AF STØJPROFIL SOM FØLGE AF VINDMØLLERNES OPSTILLING

- 3.1 VVM-redegørelsen beskriver, at vindmølleprojektet er planlagt opstillet i en bue fra sydøst over syd til nordvest. Formålet med dette opstillingsmønster er at teste, hvordan vindmøller fungerer i samspil med hinanden.

VVM-redegørelsen indeholder imidlertid ingen beskrivelse af, om dette opstillingsmønster, og dermed vindmøllerne indbyrdes samspil, vil kunne medføre en øget støjbelastning. Det er nærliggende at antage, at samspillet mellem flere af vindmøllerne ikke alene påvirker møllernes funktion, men også den emission, der forårsages. Dette forhold er imidlertid ikke belyst i VVM-redegørelsen.

- 3.2 På samme måde betyder det forhold, at vindmøllerne skal testes, nødvendigvis et anderledes støjbillede i forhold til vindmøller i normal drift. Det må antages, at der løbende skal justeres på vindmøllernes funktion og dermed deres støjprofil. Samtidig skal der ifølge projektbeskrivelsen løbende arbejdes på vindmøllerne, herunder skal der trænes nedfiring af servicepersonale fra helikopter.

HORTEN

- 3.3 Selvom omfanget heraf måtte være begrænset, må der – hvilket ikke er sket – stilles krav om påvisningen af klare holdepunkter for, at der slet ikke skal tages højde for en forøget støjmængde som følge af arbejdet på vindmøllerne.

4. MANGLENDE VIDEN OM PÅVIRKNING AF MINK

- 4.1 Naturstyrelsen anfører i VVM-redegørelsen under punkt 10.3 ("Anden fauna"), at der i forbindelse med VVM-proceduren generelt er rejst spørgsmål om vindmølleprojektets negative påvirkninger af produktionen på de omkringliggende minkfarme.

Naturstyrelsen konkluderer sammesteds, at *"Der er imidlertid intet, der tyder på, at minkene vil blive påvirket negativt af vindmøllerne"*.

- 4.2 Naturstyrelsen henholder sig i den forbindelse til et notat fra Videncentret for Landbrug - Pelsdyr (2011), hvori det anføres, at der ikke findes videnskabeligt belæg for, at mink enten påvirkes eller ikke påvirkes af vindmøller, men at der erfaringsmæssigt ikke er rapporteret om negative påvirkninger i forhold til konkrete vindmølleprojekter. Der er altså ikke tale om en videnskabelig undersøgelse, men alene et erfaringsnotat, der refererer til små vindmøller.

- 4.3 Dansk Pelsdyravlerforening, hvorunder Videncentret for Landbrug - Pelsdyr nu hører, har fornylig gentaget over for Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer, at der ikke findes nogen viden om vindmøllers påvirkning af mink, og udtalt, at spørgsmålet derfor bør undersøges nærmere, særligt for så vidt angår store vindmøller.

- 4.4 Naturstyrelsen henviser endvidere til den omstændighed, at der i Velling Mærsk tidligere har været etableret en vindmøllepark bestående af flere end 100 vindmøller, og at dette *tilsyneladende* ikke har givet anledning til problemer for produktion af mink i området. Naturstyrelsen undlader imidlertid at redegøre for de væsentlige forskelle mellem de to projekter, hvorved særligt fremhæves forskellene i både størrelse og ydelse. Miljøpåvirkningerne er således ikke sammenlignelige.

- 4.5 Endvidere skal jeg henvise til en lignende sag fra Herning, som for nylig har været omtalt i pressen. Den pågældende minkavler har oplyst at have haft væsentlige problemer med sin minkproduktion, efter der blev opsat vindmøller med en totalhøjde på 140 meter i umiddelbar nærhed af produktionen (cirka 300 meter). Minkavleren har indhentet flere dyrlægeudtalelser, som alle fastslår og dokumenterer, at der er konstateret en markant forhøjet dødelighed m.v., efter vindmøllerne blev sat i drift.

- 4.6 Henset til den videnskabelige usikkerhed og de foreliggende oplysninger er det ubegrundet og usagligt at drage den konklusion, at vindmølleprojektet *ikke* vil have nogen direkte eller indirekte negative effekter på de nærliggende minkproduktioner. Der er intet sagligt belæg for denne antagelse.

- 4.7 Som et udslag af forsigtighedsprincippet påhviler det Naturstyrelsen dels at tilvejebringe oplysninger om de mulige miljøeffekter, dels som forudsætning for sin sagsbehandling at tilvejebringe det videnskabelige fundament for sin antagelse, altså at bevise dens saglighed.

HORTEN

- 4.8 Naturstyrelsens forsømmelse heraf udgør en væsentlig og diskvalificerende mangel.

5. MILJØPÅVIRKNINGER I ANLÆGSFASEN

- 5.1 Naturstyrelsen anfører i VVM-redegørelsen under punkt 9.1.1 ("Natur, § 3-områder og fauna"), at der ikke vurderes at være en miljøpåvirkning af de omkringliggende minkfarme i anlægsfasen, idet den *"marginalt forhøjet"* trafik ikke vurderes at give væsentlige gener for omgivelserne.

- 5.2 VVM-redegørelsen beskriver imidlertid, at der i anlægsfasen må forventes i omegnen af 2.820 – 5.190 vognlæs fordelt over 100-150 arbejdsdage. Særligt via adgangsvejen Tændpibe må der ifølge VVM-redegørelsen forventes i omegnen af 1.530 – 3.225 lastbiler, hvilket er en forøgelse på 100-250 procent. Dette kan vanskeligt betegnes som en marginalt forhøjet trafikbelastning.

- 5.3 Naturstyrelsen vurderer endvidere, at anlægsarbejderne ikke vil medføre en *"påvirkning af minkfarmene i anlægsfasen"*, henset til at byggepladsen ligger 500 meter fra den nærmeste minkfarm. Naturstyrelsens konklusion hviler således alene på en simpel afstandsbetragtning, og Naturstyrelsen undlader i den forbindelse at tage stilling til, om landskabets karakter (åbent, fladt land) har betydning for denne vurdering.

- 5.4 Endelig fremhæves det, at det påtænkte vindmølleprojekt skal opføres i en periode, hvor minktæverne er drægtige og med hvalpe, og derfor særligt følsomme over for støj. Særligt er minkene følsomme over for pludselig, uvant støj.

- 5.5 At Naturstyrelsen undlader at tage nærmere stilling til disse forhold udgør en væsentlig mangel.

6. PÅVIRKNING AF LANDSKABET (VISUALISERING)

- 6.1 Naturstyrelsen anfører i VVM-redegørelsen under punkt 10.17.2 ("Påvirkning af landskabet"), at der inden for projektets nærhedszone på 5,6 kilometer (200 meter x 28) befinder sig flere eksisterende vindmøllegrupper, herunder 4 stk. 225 kW i Velling Mærsk.

Naturstyrelsen konkluderer i VVM-redegørelsen under punkt 10.17.3 ("Konklusion påvirkning af landskabet"), at *"Der er ikke fundet steder, hvor samspillet mellem de nye forsøgsmøller og de eksisterende vindmøller inden for 28 gange totalhøjden vil have en væsentlig negativ påvirkning, og samspillet mellem de planlagte og eksisterende vindmøller er dermed ubetænkeligt."*

Naturstyrelsen anfører endvidere, at Naturstyrelsen ved denne vurdering har valgt at se bort fra de fire bestående vindmøller i Velling Mærsk, idet der er tale om *"vindmøller, der forventes taget ud af drift inden for en kortere årrække."*

- 6.2 VVM-redegørelsen indeholder imidlertid ingen oplysninger om tidshorisonten for, hvornår de fire bestående vindmøller i Velling Mærsk forventes

HORTEN

taget ud af drift, ligesom Naturstyrelsen undlader at redegøre for, om de fire bestående vindmøller ville kunne tænkes udskiftet.

- 6.3 Det planlagte vindmølleprojekt overholder således ikke vindmøllecirkulærets § 2, stk. 4, med tilhørende vejledning, hvilket udgør en væsentlig og diskvalificerende mangel.

7. SAMMENFATNING

Sammenfattende kan det konstateres, at VVM-redegørelsen lider af adskillige mangler, der hver for sig og samlet indebærer, at der ikke findes et lovligt grundlag, på hvilket der kan træffes planlægningsmæssige beslutninger og tilladelser.

Der er forhold, der pligtmæssigt skal undersøges og vurderes nærmere, herunder under anvendelse af kriterier og principper, der på grundlag af en juridisk og teknisk faglighed kan anerkendes som saglige, inden der kan gives tilladelse til projektet.

Særligt skal der foretages en reel vurdering af emissionspåvirkningen, der dels ikke blot lægger støjbekendtgørelsens grænseværdier til grund og dels vurderer øvrige arealer end blot boliger og støjfølsomme arealer.

Det skal endvidere undersøges nærmere, hvilken påvirkning så store vindmøller har på mink, herunder avl af mink. En konstatering af, at der ikke eksisterer et konkret videnskabeligt grundlag, hvorpå der kan baseres nogen saglig konklusion og et nyligt eksempel på alvorlige konsekvenser på minkfarmen ved Herning, sammenholdt med det for VVM gældende forsigtighedsprincip, forpligter Naturstyrelsen til som led i denne VVM-proces at foranledige en videnskabelig afklaring af årsagssammenhænge.

Anlægsfasen og de ændringer, der forventes i løbet af driftsfasen (justering af vindmøllernes drift og udskiftning af hele eller dele af vindmøllerne) skal også vurderes nærmere. Særligt skal anlægsfasens konsekvenser for omgivelserne undersøges, idet vurderingen, som den foreligger i VVM-redegørelsen, er fejlbehæftet.

Overordnet skal jeg altså anmode Naturstyrelsen om, at ovenstående forhold undersøges og derefter vurderes nærmere, inden der træffes endelig beslutning om projektets gennemførelse, idet tilladelser og planlægningsmæssige beslutninger ikke lovligt og gyldigt vil kunne træffes på det foreliggende mangelfulde og retsstridige grundlag.

Med venlig hilsen
Horten

Poul Hvilsted

HORTEN